

גיליון מס' 407 פרשת וישלח
תשפ"א שנה תשיעית

גליון זה יוצא לע"נ
ר' משה יהודה בהרה"צ ר' יוסף יצחק ז"ל
נלב"ע כ"ב כסלו תשנ"ו
זו"מ מרת אסתר בת הרה"ח ר' דוד נתן ע"ה
נלב"ע ט"ו כסלו תשס"א
חנה פערל ע"ה בת ר' בנימין ביניש נ"י
נלב"ע ז' כסלו תשמ"ח
תנצב"ה

דברי שי"ה

ממרן רשכבה"ג שר התורה הגר"ה קניבסקי שליט"א

תמכין דאורייתא

ויגע בכף ירך יעקב - בתמכין דאורייתא / זוהר פרשת וישלח: "וירא כי לא יכול לו, מה עבד מיד ויגע בכף ירכו דאתחכם לקבליה אמר כיון דאתברו סמכין דאורייתא מיד אורייתא לא אתתקף"
רבים מתומכי תורה משגרים את שאלותיהם להכוונה והדרכה - כיצד לזכות בחיי נצח. רבנו מכוונם בעצה טובה. הם גם מביעים לפעמים צער וכאב על מצבם. נגיד מתומכי תורה שיחי' התאונן באוזני רבנו כי נדב בנינים רבים לשיבות, ואין לבעלי המוסדות הכרת הטוב כלפיו, לדוגמא הוא נדב בנין לשיבה ואח"כ ביקש להכניס בחור טוב בינוני, ולא מצוין, ולא הסכימו, היכן הכרת הטוב?! כמו כן סיפר כי פלוני למד אתו בחברותא וכאשר גמר לקבל את הכסף פתאום אין לו זמן ללמוד עמו. **הם עושים לך טובה, כי על ידי זה, כל החשבון ישולם לך בעולם הבא, ואדרבא הנהגתם אתך באופן שיש לך צער מכן, זה חלק מהשכר הגדול של המצוה [ורגיל רבנו להראות דברי הירושלמי בפאה פ"ח ה"ו כדון איכא אגר טוב ע"ש].**
מה לומר בדינר על החזקת התורה?
תאמר להם שהחפץ חיים [שמירת הלשון ש"ג פ"ז] כתב שהללו המחזיקים תורה לעתיד לבוא הם יידעו ללמוד, שהרי כתוב שישבו במחיצת תלמידי החכמים - "בצל החכמה בצל הכסף" ואם לא יידעו ללמוד איזה שכר יש להם בכך, זה עונש, על כורחך שיידעו ללמוד. רבנו אמר זאת בשמחה גדולה רבה כמי ששמח בשבילם - כמה טוב יהיה להם שיידעו ללמוד!
נכנס פלוני לחדר ואמר, כי בעבר הרב קניבסקי אמר לו אל תתרגל לומר 'תודה רבה' על תרומה שאתה מקבל, כי הגביר הוא זה שצריך להודות לך על הזכות העצומה שאתה זיכית אותו. מה שאתה כן יכול, זה לברך אותו וכגון לומר לו: "תזכה למצוות". אינני זוכר שאמרתי כך, אבל נכון שכך היה צריך להיות [שהעשיר לא יבקש תודה] אע"פ שבוודאי על פי דין אין שום איסור לומר תודה לתומכי תורה המעניקים מכספם למען עולם התורה והעניים שבישראל.
אבל הנה בברכת כהנים שזו מצות עשה והכהן חייב בה, מ"מ כתב במשנה ברורה שהמנהג לומר לכהנים יישר כוח, השיב רבנו: אבל לא כתוב תודה, אלא שנותן לו ברכה. יישר כוח' זו ברכה.

(כל משאלותיך)

פנינים על הפרשה

קטנתי מכל החסדים ומכל האמת (לב, יא) פירש רש"י: נתמעטו זכויותי על ידי החסדים והאמת שעשית עמי, לכך אני ירא. שמא משהבטחתי נתלכלכתי בחטא, ויגרום לי להמסר בידי עשו. וברשב"ם: לפי שעשית לי חסדים ואמת יותר מן הראוי לי, לכך אני ירא.

נשאל רבינו שהמגן אברהם (אורח חיים קנו) הביא דברי ים של שלמה (בבא קמא פ"ח סימן כג) שלא יאמר אדם יש לי יותר ממה שהיה ראוי לי לפי מעשיו, שאם כן הוא כאומר שהקב"ה ותן הוא. אלא יסיים בה שזכות אבותיו מסייעתו. ולכאורה, יעקב אבינו אמר שקיבל יותר מהמגיע. וכן קשה מברכת הגומל, שאומרים בה: "הגומל לחייבים טובות" (ברכות נד ע"ב, גרסת הר"ף והרא"ש) משמע שאינם זכאים. תשובת רבינו: אחרי שהקדים "אלוקי אבי אברהם ואלוקי אבי יצחק", הו' כאילו אמר: לולי זכות אבותי. ובברכת "הגומל לחייבים טובות", אינו אומר בפירוש על עצמו שהוא חייב. (תורת חיים, קובץ עיון הפרשה)

יפה מראה

הכסף חשוב?

וְשֵׁם אֲשֶׁתוֹ מְהִיטְבָּאֵל בַּת מִטְרָד בַּת מִי זְהָב (ל"ו ל"ט) ברש"י: בת מי זהב - מהו זהב, עשיר היה, ואין זהב חשוב בעיניו לכולם.

במשנתם של חכמי המוסר דרשו כי על האדם להגיע למצב בו אין כסף וזהב יהיה חשוב בעיניו כולם! ולא דוקא מצד עשרו, אלא כי על האדם לזכור שהכסף אינו תכלית לעצמו, ואין מצוה לאסוף כסף ולאגור ממנו כמות גדולה, אלא הוא רק אמצעי ודרך לקיום המצות ולהתכלל בלי להצטרך למתנת בשר ודם.

וכך מנהגו של רבינו, כשהיו מציעים לו אנשים שונים כסף סתם, אפילו סכומים גדולים, היה מסרב לקבל, ורק אם ביקשו למסור לצדקה ניאות בתנאים מסוימים לקבל כסף כדי לשמש כשליח בעלמא.

לעילוי נשמת

הרה"ג
ר' בנימין
ב"ר מאיר זצ"ל

נלב"ע כ"ה כסלו
תנצב"ה

אמצעי לקיום המצות. רבינו מקבל כספי צדקה כדי למסור לנצרכים

להצטרפות לרשימת מקבלי הגליון במייל ניתן לשלוח בקשה לכתובת: divreysiach+subscribe@googlegroups.com

ניתן לתרום ולהקדיש ע"ג הגליון לע"נ, לרפואה ולהצלחה וכד', נשמח לקבל עובדות, הנהגות, ושונות מרבינו.

ליום היארציית השלישי לבעל האילת השחר מרן הגרא"ל שטימן ז"ע

טעם בלימוד

יהודי נכנס למרן הגר"ח קניבסקי שליט"א וביקש את ברכתו שיהיה לו חשק ללמוד.

פנה מרן לנכדו הגר"ג גדליה הוניגסברג שליט"א ושאלו וכי צריך ברכה כדי שיהיה חשק ללמוד?

למחרת כשסיפר זאת הגר"ג הוניגסברג למרן רה"י הגרא"ל שטינמן שליט"א התבטא רבנו שליט"א ואמר: דרך מי שלא טעם מעולם טעם עבירה כרבנו הגר"ח קניבסקי שליט"א איננו מסוגל להבין שיש מציאות שאין לאדם חשק ללמוד! והוסיף רבנו שליט"א ואמר דהלא התורה מתוקה מדבש ונופת צופים כדכתיב "הנחמדים מזהב ומפז רב ומתוקים מדבש ונופש צופים" ואין מתיקות כמתיקות התורה, וא"כ מדוע אנו מתפללים כל בוקר על עריבות בתורה?

אלא רואים מכך את כוחו הגדול של היצה"ר שיכול הוא לקחת את הדבר הכי מתוק בעולם ולהפוך אותו למר! היה פעם לפני שנים שהרבנית שטינמן ע"ה ביקרה בבית הרבנית קניבסקי ע"ה אשת רבינו הגר"ח קניבסקי שליט"א.

והוא ביקש לשואלה למה ספרו של רבינו על מסכת סנהדרין נקרא 'חסד ומשפט' ולא אילת השחר כשאר ספריו?

השיבה: שיש ב' טעמים, אחד יכולה לומר וטעם אחד זה סוד שלא יכולה לומר, והטעם שיכולה לומר שהיות וזה ספר יותר דק משאר הכרכים כדי שיהיה יותר קל למוכרי הספרים לדעת המחיר, שבכל ספרי אילת השחר זה מחיר אחיד, וזה מחיר שונה.

לאחר זמן נודע שהטעם השני הוא בגלל האותיות.

שאר רבינו שיש ענין בספרים שיהיה לאדם כל הכ"ב אותיות בשמות ספריו 'אילת השחר' 'מפקודיך אתבונן' 'עוזי ומגיני' 'חסד ומשפט' לכן שיצא חיבורו על מסכת נדה חשב בתחלה לקרותו בשיתא לא מצינא (ע"פ דברי הגמ' ב"מ ק"ד ב' בארבעה לא מצינא בשיתא מצינא) כי היה חסר אות צ' להשלמת הכ"ב אותיות, לבסוף קרא לו 'פרי עץ הגן'. ועוד טעם לקריאת הספר "חסד ומשפט" על חסד שנעשה אז במשפ'.

סיפרו על הגאון רבי נחום פרצוביץ זצ"ל שפילס דרכו לכיוון קדמת בית המדרש, ושנים מן הבחורים שעסקו באותה עת בשיחת חולין הבחינו בו שהוא קרוב ועומד לחלוף על פניהם. תיכף ומיד החלו מתנדנדים נוכח הסטנדרים ובהגיעו סמוך ונראה ממש למקום מושבם החלו מנגנים, תנו רבנן, אי אי אי, תנו רבנן. ורבי נחום סר

אליהם ולוחש באזניהם אי אי אי, אבל בכל מסכת נדרים [שזה המסכת שלמדו אז] אין ולו פעם אחת תנו רבנן.

כשסיפרו עובדה זו קמיה דהגאון רבי חיים קניבסקי שליט"א, והיה נראה בעליל שנהנה מהסיפור עצם את עיניו, וכמו העביר את כל מסכת נדרים מול עיניו, לפתע ננער ולחש אמנם כן אין 'תנו רבנן' בנדרים אבל יש 'דתנו רבנן'. רבנן'. מאן תנא להא דתנו רבנן נדר לחמישה בני אדם והותר לאחד מהם הותרו כולן (בנדרים כז ע"א).

סיפרו בהתפעלות עצומה עובדה זו לרבנו שליט"א, ואמר על כך ראש הישיבה מה אתם מתפעלים והלא זו המכולת שלו. וביאר דבריו בתוספת נופך: האם מישוהו מאתנו מתפעל מבעל מכולת המכיר את כל תכולת חנותו היכן מונח כל מוצר ומה מחירו המדוייק בודאי שלא. וכל זאת למה כי הוא חי את המכולת שלו זה החיים שלו. ואצל ר' חיים הגמרא והמפרשים הוא הוא המכולת שלו. (קובץ ישורון)

סיפרו לרבינו הגר"ח קניבסקי שליט"א: שרבינו אמר שהיה זמן שהיה כמה שעות בתחנת הרכבת בברלין במקום סכנת נפשות בימי מלחמת העולם השנייה, והרגיש בחוש שהיה עמו מלאך ששמר עליו.

הגיב רבינו הגר"ח, לכל אחד יש מלאך. [עי ב"ק ב, ב אדם אית ליה מזלא ובפרש"י] ומי שמקלקל את מעשיו הם בורחים ממנו, ורבנו לא קלקל לכך נשאר עמו המלאך והרגיש בחוש את המלאך (מנחת תודה)

שמעתי מרבינו שכששואלים שאלה להגר"ח מקבלים מיד תשובה טובה וברורה בכ"מ, ועליו נאמר מה שכתוב בגמ' שבת דף קמ"ה ב' אמור לחכמה אחותי את, אם ברור לך הדבר כאחותך שהיא אסורה לך, וכו'.

רבינו הראה לי ספרו של הגר"ח קניבסקי דעת נוטה, והסביר לי שהוא כאשר מגיע לו מכתב צריך לעי' בזה היטב כדי להשיב, ואם יתחיל לעי' לא יגמור כל כך מהר, אבל הגר"ח קניבסקי יש לו תפיסה מהירה וזכרון נפלא, והוא בור סיד שאינו מאבד טיפה, ולכן הוא יכול לענות מהר.

שמעתי מרבינו משל למה הדבר דומה לעובד בחנות גדולה שיש בה אלפי פריטים וזוכר מחירו של כל דבר והיכן מונח, כיון שזה פרנסתו וזה מה שיש לו בראשו, כן הדבר לענין רבינו הגר"ח קניבסקי שידוע וזוכר את התורה כי זה מה שיש לו בראשו, וזהו הדבר היחיד שמעניין אותו.

שמעתי מרבינו שאמר, שאני רואה בהרבה ספרים שכותבים שהגר"ח קניבסקי האיר להם את העינים, ונאמר עליו הכל צריכים למרי חטיא. (הוריות י"ד א').

תראה את הנהגת הגר"ח קניבסקי את הספרים של אביו הביא לאחותו, מה שיכל הביא לאחותו, יש ללמוד מכך איך צריך להיות הנהגת ת"ח.

מגבית מיוחדת לקראת ימי החנוכה

כהכרת הטוב לשותפים במגבית זו יקבל כל שותף שמן זית מהודר משיירי מצוה שהיה תלוי כנוי סוכה

בסוכת מרן רשכבה"ג שר התורה הגר"ח קניבסקי שליט"א

וכך יהיה ניתן להמשיך את המצוה ולהדליק את הנרות בימי החנוכה הבעל"ט כמבואר בספרים הק' ומהגר"ח פלא"י שהוא סגולה לאריכות ימים.

יש נותנים לתלות שמן זית דף לני סוכה או להניחו בסוכה, ולייחורו בשביל להשתמש בו אחר כך למצות הדלקת נרות חנוכה, והוא מתנג יפה וטובה שיאריך ימיו ויזכה לקיים מצות הדלקת נרות החנוכה

קובץ גליונות

בתרומה חד פעמית בסך 60 ₪ בלבד הנך נעשה שותף להפצת דברי התורה וזיכוי הרבים הגדול של אלפי הלומדים המעיינים והקוראים מדי שבוע

900 - 3145 - 053

ליצירת קשר: ✉ ig0533145900@gmail.com

🏠 רבי יהודה הנשיא 52 בני ברק

☎ 053-3145900 📠 077-2092005

ניתן לתרום גם במכשירי "קהילות" ו"נדרים פלוס" בבתי הכנסת,

יש ללחוץ על לחצן 'קופות נוספות' ובהיפוש 'דברי שי"ח', או בטלפון:

נדרים פלוס 03-7630585 שלוחה- 1586

קהילות 073-2757000 שלוחה- 4310